VI. FESTIVAL JUGOSLAVENSKOG FILMA

Informativni BILTEN

Broj 9 | 2. AUGUSTA 1959. | Din. 10.

U OVOM BROJU:

- AMATERSKI FILMOVI NA FETIVALU
- PLANOVI »JADRAN-FILMA«
- ANKETA SAVEZA FILMSKIH RADNIKA JUGOSLAVIJE
- OKO ARENE

Amaterski film na Festivalu

U ponedjeljak 3. augusta prikazat će se u kinu »Zagreb« u službenoj festivalskoj dvorani, jugoslavenski amaterski filmovi. Na ovoj reviji odabranih filmova kino-amatera učestvuju klubovi iz Novog Sada, Zagreba i Beograda.

Foto-kino savez Jugoslavije prijavio je za VI. pulski festival devet filmova, dok nekoliko amaterskih filmova trenutno predstavljaju našu zemlju u Poljskoj, Italiji i Francuskoj i ne će se prikazati ove godine u Puli.

Filmski amateri oduvijek su budili pažnju u krugu filmskih radnika i ljubitelja filma svojim slobodnim izborom tema i njihovom inventivnom realizacijom . Mnogi autori našeg profesionalnog filma koji su vidjeli amaterske filmove najpovoljnije su se izrazili o njima.

Pulski festival je jedan od rijetkih koji u svojim propozicijama predviđa i projekciju odabranih domaćih amaterskih filmova. Nije nam poznato da i jedan drugi festival filma u svijetu omogućuje ovakve uslove svojim amaterima. Ovo je utoliko značajnije, ako se uzme u obzir činjenica, da u našoj zemlji još uvijek ne postoji način da se mladi talentirani ljudi probiju na film. Odabrani filmovi bit će pregledani od strane službenog Festivalskog žirija za kratki film, koji će dodijeliti diplomu najboljem filmu.

O našem amaterskom filmu još uvijek se malo govori i piše. Već je vrijeme da se na njega obrati veća pažnja. Jedan amaterski film stoji oko 50.000 dinara, za razliku od profesionalnog, čija se cijena broji milionima, a društvena i odgojna vrijednost je gotovo podjednaka. U cilju omasovljenja amaterskog filma Savezi i Udruženja filmskih proizvođača i umjetnika mogli bi sa malo sredstava otkupljivanjem i distribucijom pojedinih amaterskih filmova, da u mnogome unaprijede ne samo amaterski, već i profesionalni film. Trebalo bi snimiti 50 i više amaterskih filmova. Nesumnjiva je činjenica, da je na ovakav način film približen našem čovjeku ne samo kao sredstvo za odgoj i zabavu, već i kao sredstvo za neposredno izražavanje.

Zato će možda biti korisno i interesantno vidjeti u ponedjeljak 3. augusta neka ostvarenja našeg amaterskog filma.

B. M.

DANAS
AUJOURD'HUI — TO-DAY

20,30 sati — ARENA:

»OHRIDSKO JEZERO« u koloru
Proizvodnja: »Vardar-film«, režija: Oto Deneš
Igrani film:
»MISS STONE«
Proizvodnja: »Vardar-film«, režija: Živorad Mitrović,
Kratkometražni film:
PROMETNI ZNACI I ULIČNI JUNACI«
Proizvodnja: »Zora-film«, Zagreb, režija: Branko Ranitović
Dugometražni dokumentarni film:
»MOĆ ČOVJEKA«
Proizvodnja: Ujedinjene nacije

SUTRA
DEMAIN — TOMORROW

8.30 sati — u Areni
Kratkometražni film:
»SVJETLI GROBOVI«
Proizvodnja: »Avala-film«, režija: Velimir Stojanović
Igrani film:
»KAMPO MAMULA«
Proizvodnja: »Avala-film«, režija: Velimir Stojanović
Kratkometražni film:
»KOD FOTOGRAFA«
(crtani film)
Proizvodnja: »Zagreb-film«, režija: Vatroslav Mimica
Igrani film:
»OLUJA«
Proizvodnja: »Bosna-film« i De Laurentis, režija: Alberto Latuada

Eho Ilindena na Festivalu

Povodom prikazivanja filma „Mis Ston"

Na današnji dan, prije skoro šest decenija makedonski narod u težnji da dođe do svoje nacionalne slobode podigao je ustanak protiv Turaka. Bio je to 2 august na Ilinden kada su se revolucionarni sinovi napaćenog makedonskog naroda upustili u neravnopravnu borbu protiv Osmanlija.

Dugo je vremena prošlo dok Makedonci nisu došli do svoje prave nacionalne slobode, obilježene na krvavom putu patnji i terora.

Danas Ilinden je nacionalni praznik naroda Makedonije, koji će i na VI festivalu jugoslavenskog filma biti obilježen prikazivanjem makedonskog umjetničkog filma »Mis Ston« čiji je scenario zasnovan na autentičnim historijskim događajima iz 1901 godine, kada se sudbina američke misionarke Helene Ston, uplela u sudbine nosioca makedonske revolucije.

Obratili smo se jednom od najeminentnijih makedonskih umjetnika Petri Prličku, koji će se pulskoj publici predstaviti kao Mandana u filmu »Mis Ston«.

Prličko je tokom Narodnooslobodilačkog pokreta bio jedan od osnivača partizanskog pozorišta u Makedoniji iz koga je kasnije poslije oslobođenja formiran Makedonski teater u Skoplju.

Šta vas je privuklo umjetnosti?

(Nastavak na strani 2.)

GOSTI NA FESTIVALU

STRANI GOSTI...

U toku jučerašnjeg dana doputovao je italijanski distributer Frojdenštajn predstavnik »Cizija« iz Rima, zatim Hame Prades, distributer iz Madrida i Đenari Mađi, producent i distributer iz Rima, kao i predstavnik Organizacije ujedinjenih nacija u našoj zemlji Milan Hofman.

DOMAĆI GOSTI

Doputovali su književnik Oskar Davičo, upravnik Savremenog pozorišta iz Beograda Predrag Dinulović, filmski režiser Toma Janjić, glumci Olga Spiridinović, Ilija Milčin, Dragan Ocokoljić, Dragi Kostovski, Dragutin Dobričanin, Hermina Pipinić i snimatelj Velibor Andrejević.

Odjek Ilindena

(Nastavak sa 1. strane)

— Još kao gimnazijalac osjetio sam veliku ljubav prema pozorištu. Ta ljubav je učinila da sam ostavio školovanje i otišao u glumce putujuće trupe Lazovića, gdje sam postao... rekviziter. To je bilo 1923. godine.

Da li postoji razlika između vaše prve i posljednje filmske uloge?

— Bilo je potrebno da odigram tri uloge na filmu da bi riješio problem koji me je mnogo mučio: zašto jedan pozorišni glumac ne može da bude i dobar filmski glumac. Radeći na liku Mandane vidio sam da filmska gluma nije isto što i pozorišna. U teatru je podcrtana gluma, dok na filmu smirenija. Na ekranu treba mnogo više vjerovati nego u pozorištu, gdje se može služiti zanatstvom, scenskim šablonima. Odvojivši pozorišnu glumu od filmske došao sam dotle da smatram da je moje najveće filmsko ostvarenje Mandana.

Šta bi želili da igrate na filmu?

— Od glumaca sam koji u pozorištu igra sve. Kritika kaže da sam bolji u drami nego u komediji, ali mene privlače uloge gdje ima zdravog humora.

Šta mislite o domaćoj kinematografiji?

— Mislim da odnos režisera i glumca nije na dostojnoj visini. Proces rada oko stvaranja filma treba da bude kao proces u pozorištu. Na filmu nema proba, gdje glumcima postaju jasni odnosi prema partneru ili bolje liku čovjeka koji je pred vama. Tekst se često dobija neposredno pred snimanje, tako da ga čovjek automatski nauči i često bez logike izgovori ili naprosto »odglumi« i to loše jer nema predstavu o odnosima sa partnerom. Kad kažem odnosi, mislim na psihološke, duboko usađene u čovjeku.

AMATERSKI FILMOVI

će se prikazivati od ponedjelkja (3. VIII.) pa do kraja Festivala svakog dana u 10 sati u jutro u kinu »Zagreb«.

Program danas:

Cjelovečernji film:

„MIS STON"

Proizvodnja: »Vardar-film«

Režija: Živorad Mitrović
Scenarij: Georgi Abadžiev i Trajče Popov
Kamera: Ivan Rupnik
Glavne uloge: Olga Spiridionović, Ilija Milčin, Marija Tocinoski, Ilija Džuvalekovski, Dragan Ocokoljić i Petre Prličko.

Dokumentarni film:

»OHRIDSKO JEZERO«
(kolor)

Proizvodnja: »Vardar-film«
Režija: Oto Deneš i Kiro Bilbilovski
Kamera: Kiro Bilbilovski

KRATAK SADRŽAJ FILMA »MIS STON«

Scenario za ovaj film napisan je prema autentičnim historijskim događajima iz 1901. godine, kada se sudbina jedne amerikanke — Helene Ston — uplela u sudbine vođa makedonske revolucije.

Revolucionari su pripremali ustanak protiv Turaka, ali nisu imali dovoljno oružja. Da bi ga kupili, oni su oteli američku misionarku Helenu Ston i zatražili otkup od američke ambasade u Carigradu. Političke okolnosti spriječile su da se otkup dostavi, a turske vlasti su potjerane u planinu da oslobode mis Ston.

Misionarka provodi sa četom šest mjeseci i u početku ne znajući uopće što se događa na Balkanu, gleda na svoje otmičare kao na obične razbojnike. Vremenom, ona u njima otkriva plemenite ljude i hrabre patriote i pomaže im da ostvare svoju zamisao.

U sadržaju filma leže dva paralelna dramska toka. Jedan osvijetljava preobražaj mis Ston i njen napor da prebrodi neka svoja vjerovanja i svoje životne principe. Drugi dramatski tok prikazuje moral samog ustanka. Tu se oštro sukobljavaju različita shvaćanja u pogledu sredstava, kojima smije da se služi jedan oslobodilački pokret, ali se jasno afirmira stav da samo poštena i istinita borba za slobodu i nezavisnost može mobilizirati i voditi narod.

Program danas

Dugometražni dokumentarni film:

„Moć čovjeka"

Proizvodnja: Filmski odbor Ujedinjenih nacija (Therold Dickinson i J. S. Sheers), muzika: Virgil Thomson.

Film je posvećen protagonistima, stanovnicima sela Sant Ambrozio u Italiji, seljacima Fermathe na Haitiju, stanovnicima grada Kitimat u Kanadi i učenjacima u Kjaleru u Norveškoj.

Kratkometražni trik film:
»PROMETNI ZNACI — ULIČNI JUNACI«
(kolor)
Proizvodnja: »Zora-film
Režija: Branko Ranitović
Scenario: Andre Lušičić
Kamera: Ernest Gregl i Zlatko Sačer

KRATAK SADRŽAJ FILMA »MOČ ČOVJEKA«

Film tretira problem održanja ljudskog roda. »Ljudi grade, ljudi razaraju, preživjeli ponovo grade. Ponekad nitko ne preživi. U filmu ima četiri epizode u koloru, svaka s kratkom uvodnom sekvencom u crno-bijeloj tehnici. Vidjet ćemo razoreno talijansko selo u Drugom svjetskom ratu; rasturene seljake Haitija kako se ujedinjuju izgrađujući bogatu zajednicu; nicanje novog grada u Kanadi oko ogromne hidroelektrične centrale i u Norveškoj, ispitivanje hitne potrebe za međunarodnu kontrolu nad nuklearnu energijom.

Poslije letimičnih pregleda na različite divne skulpture u koloru, koje su ostale netaknute, vidimo, u crno-bijeloj tehnici, niz osakačenih i razbijenih umjetničkih djela i opustošenih, bombama razorenih gradova, dok spiker izgovara stihove iz Šekspirovog Hamleta:

»Kakvo je remek-djelo čovjek!
Kako je plemenit umom!
Kako neograničen po sposobnostima!
Kako je u obliku i pokretu skladan i celishodan!
Kako je izrazom sličan anđelu!
Kako po razumu naliči na boga!

Film »Moć čovjeka« prikazan je do sada na filmskim festivalima u Berlinu, Veneciji, Sindeju i Melburgu. Pored današnjeg prikazivanja u Areni film će biti prikazan na festivalima u Stratfordu (Kanada), Edimburgu i Moskvi. Nagrađen je američkom nagradom »Flaherty Memorial Prize«, a u Veneciji je dobio nagradu »Janotta«.

PLANOVI JADRAN FILMA

Dok je Ivo Vrhovec, direktor »Jadran-filma« nestrpljivo čekao, da mu konobar donese naručenu kajganu s dva jaja, u preuređenoj kavani »Riviere«, koristili smo priliku, da mu postavimo nekoliko pitanja u vezi sa planovima za budući rad zagrebačkog poduzeća. Svakako, da nas je najviše zanimalo to, što spremaju Bulajić i »profesionalna grupa scenarista« u kojoj osim režisera »Vlaka« spadaju novinar Ivo Braut i publicist Stjepan Perović.

Svakako, da nas je najviše zanimalo to, što spremaju Bulajić i »profesionalna grupa scenarista« u kojoj osim režisera »Vlaka« spadaju novinar Ivo Braut i publicist Stjepan Perović.

»Nedavno su se vratili sa terena. Obišli su Zenicu, Sisak, Doboj Novi Travnik i druga mjesta, s ciljem, da prikupe potrebnu dokumentaciju i materijal za sinopsis novog scenarija, koji nosi radni naslov: »Kako dati ime gradu«. U tom filmu, fabula će se odvijati kroz nekoliko ljubavnih priča, a glavna će biti priča o dvoje mladih ljudi koji su došli u Zenicu iz Bosanskih planina. Svakako, naše poduzeće će omogućiti režiseru, kao što je već učinio s »Vlakom«, potrebno vrijeme i sredstva za opsežne i detaljne pripreme.«

»Ustvari — nastavio je drug Vrhovec — to je naš radni princip, ako želimo uspješno filmsko ostvarenje, naročito ako se radi o mladim režiserima, kao što je recimo slučaj s Bulajićem ili sa Reljom«.

»Možete li nam reći, što je sa Reljinim filmom »Na koti 905«?

»U idućem mjesecu trebalo bi početi snimanje. U glumačkoj ekipi se nalazi nekoliko poznatijih imena našeg filma, kao što su Ilija Đuvalekovski, Hermina Pipinić, Stane Potokar i drugi. Tema obrađuje jednu akciju OZNE protiv grupe odmetnika u 1946. godini. Zanimljiv scenario, čiji je autor Milutin Janković«.

»Šta imate u programu, osim toga?«

»U razmatranju je nekoliko scenarija: »Golub na krovu«, »Putnici bez prtljage«, »Breza«, »Iseljenik Klep« i tako dalje. S tim u vezi, vodimo razgovore s nekoliko režisera: Tanhofer, Štiglic, Mitrović i drugi«.

»Da li biste nam mogli reći nešto o filmu »Rat«, kojeg bi trebao režirati Veljko Bulajić, prema scenariju čuvenog talijanskog scenariste Cesara Zavattinia?«

»Mogu vam kazati samo to, da Bulajić i ja smo se nedavno sreli s Zavattiniem u Veneciji. Uglavnom postigli smo načelan sporazum. Početkom rujna, Cesare Zavattini trebao bi doći u Zagreb, za konačnu redakciju scenarija i za korekturu nekih detalja. Uglavnom sada se nalazi kod mene sinopsis od svojih četrdesetak kartica. Prema našim planovima, scenario bi trebao biti dovršen do kraja godine, a zatim bi se odmah prešlo na snimanje filma . . .«

»Na ovom Festivalu, kao i ranije uostalom, tu i na drugim mjestima, govorilo se i govori se, o aktuelnim temama. Kakve su namjere »Jadran-filma« u tom pogledu?«

»Jadran-film« ima u planu, da savremenoj temi posveti najveću pažnju. No pri tom neće zaboraviti teme iz NOB, koja bi trebala biti nepresušivo vrelo inspiracija jugoslavenske kinematografije«.

Oko Arene

Jučer prije podne u Puli se pojavio mladi zagrebački režiser Mate Relja, koji se priprema da sredinom augusta u Gorskim Kotarima udari prvu klapu filma »Kota 905«.

»Tehničke pripreme su završene. Za probna snimanja utrošio sam oko 280 metara filmske trake, što predstavlja jedan iznimni slučaj. Mnoge glumce nisam ni pozivao pred probnu kameru. Međutim, teškoće se pojavljuju sa kazalištima, zatim pojedini glumci su na ljetovanju, te ih je teško ili nemoguće pronaći. Za sada su sigurni za uloge Pavle Vuisić, Milan Srdoč, Ilija Džuvalekovski, Zlatko Madunić, Dušan Bulajić, Duško Janićijević, Stojan Aranđelović, Branko Matić, Branimir Janković i Hermina Pipinić«, završio je Mate Relja koji će se kao debitant pojaviti na VII. festivalu u Puli iduće godine.

**

»Triglav-filmu« ponudio je saradnju italijanski producent Libero Bizari. Tokom Festivala vođeni su pregovori za koprodukcioni film »Mateo po scenariju Lina De Fra, a koji bi režirao De Fra zajedno sa Mariom Galom. U koliko dođe do snimanja ovog filma to bi bila umjetnička ravnopravna koprodukcija.

**

Juče je »Bosna-film« primio telegram iz Rima u kome američki filmski glumac Van Heflin izvještava da ne može da prisustvuje premijeri »Oluje« uslijed zauzetosti sa snimanjem filma »Jovanka« koji je trebalo da se snima u našoj zemlji.

Anketa filmskih radnika

Vanredni plenum Saveza filmskih radnika Jugoslavije, koji je održan od 23. do 25. jula u Puli odlučio je da sprovede širu anketu među filmskim, javnim i političkim radnicima, novinarima prisutnim na Festivalu i građanima o osnovnim problemima domaćeg filma. Ova anketa trebala bi da posluži kao jedan od materijala za idući plenum Saveza.

U tu svrhu sastavljen je ovaj anketni listić.

Molimo vas da odgovorite na postavljena pitanja i to po mogućnosti što opširnije i obrazlažući svoje stavove.

Odogovore na pitanja ankete molimo da dostavite u fah Saveza filmskih radnika u Festivalskoj zgradi.

1. Smatrate li da je ovogodišnja Pula donijela zadovoljavajuće rezultate i mislite li da predstavlja korak naprijed u odnosu na prošle festivale? Dajte ocjenu ovogodišnjeg festivala.

2. Mislite li da su filmovi koje smo gledali ove godine realan odraz mogućnosti naših autora ili posljedica stihijnosti u radu naših producentskih kuća i njihovih savjeta, konformizma, određenog ukusa i sl. (na pr. da li bi se moglo utvrditi da su producentima stajala na raspolaganju i bolja i društveno prihvatljivija recimo scenarija koja leže po fijokama umjetničkih odjeljenja, prihvatljiviji reditelja i t. d.)

3. Usko grlo naše kinematografije? (Scenario, režija, organizacija proizvodnje, nedostatak stručnosti, talenta i t. d.?)

4. Savez filmskih radnika zauzeo je stav da je sadašnji organizacioni sistem preživjeo i predstavlja osnovnu kočnicu daljeg razvitka naše kinematografije, šta mislite o toj tezi?

5. Iza svih realiziranih filmskih djela stoje, od časa njihovog formiranja, filmski savjeti kao društveni organi sa ovlašćenjima koja počinju od prihvatanja ideje do odobrenja završenog djela. Šta bi po vašem mišljenju trebalo poduzeti u mehanizmu funkcioniranja filmskih savjeta da bi njihova efikasnost bila plodnija?

6. Šta treba poduzeti za proširivanje i osvježavanje repertoara domaće proizvodnje igranih i dokumentarnih filmova kako u smislu tematike tako i žanrova? Da li i organizacionim mjerama obezbeđivati repertoar u jugoslavenskim razmerama?

7. Da li ste zadovoljni sa filmskom rubrikom dnevnih i nedjeljnih listova i filmskim publikacijama u našoj zemlji. Mislite li da bi neka stručna organizacija, Savez filmskih radnika Jugoslavije, Udruženje filmskih proizvođača i sl. trebalo da imaju svoj list koji bi se bavio isključivo problemima domaćeg filma i kakve bismo koristi od toga imali?

8. Mislite li da bi formiranje jedne organizacije filmskih kritičara doprinelo podizanju stručnog nivoa filmske kritike i pouzdanijeg i odgovornijeg kriterija u ocjenjivanju filmskih djela (na pr. ovogodišnji festival prati preko 60 filmskih novinara sa kritičarskim pretenzijama?)

9. Smatrate li da je prije festivala potrebno izvršiti selekciju igranih filmova koje treba prikazati u Areni?

10. Mislite li da iduće i buduće festivale treba održavati u Puli — zašto da, ili ne?

SPECIJALNA PROJEKCIJA FILMA »MOŠA PIJADE«

U dvorani kina »Istra« 3. augusta o. g. u 19 sati »Zastava-film« prikazuje kratkometražni film »Moša Pijade«. Predstava je posvećena drugarici Lepi Pijade.

»Zastava-film« poziva filmske radnike, novinare i ostale goste festivala da prisustvuju ovoj projekciji.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU »ZORE-FILMA«

U utorak 4. augusta u Press-roomu, održat će poslije redovne konferencije za štampu svoj razgovor s novinarima predstavnik »Zora-filma«.

SPISAK

Službenih delegata — predstavnika filmskih organizacija na VI. festivalu jugoslavenskog filma

Broj faha	Ime i prezime	Koju org. predstav.	Vrijeme predstav. borav. do	Adresa predstav. i telefon u Puli
20	Mišo Finci	Foto-film Saraj.	5. VIII.	Ital. klub 24-20
21	Vladimir Đurković	Film. stud. Saraj.	5. VIII.	Italijanski klub 24-20
23	Kosta Krpač	Vardar-film	5. VIII.	hotel Lipa
24	Branko Ristovski	Tehno-film	5. VIII.	Makedonija film
25	Đorđe Basbokilas	Makedonija-film	5. VIII.	Zagrebačka 6 26-18
27	Krsto Marković	Mediteran-film	5. VIII.	Fes. zgrada
28	Miloš Garzičić	Boka-film	5. VIII.	u Morava filmu
29	Milan Novičić	Zeta-film	5. VIII.	Jug. Armije 11 24-25
30	Dušan Matić	Žiri FJF predsj.	5. VIII.	Valdbandon
31	Jovan Ružić	Udruž. film. proizvođača	5. VIII	hotel »Riviera« Recepcija A
32	Strani novinari	*Savez film. radnika*	*5. VIII.*	*Festiv.* zgrada
33	NO općine Pula		5. VIII.	Recepcija A
34	Filmski glumci		5. VIII.	Festivalska zgrada
35	Svi kinematografi		5. VIII.	Recepcija C
36	Mehmed Ruždić	Udruž. reprodukt. materijala	5. VIII.	kino Festival. zgrada
37	Gosti FJF			
38	Kulturni centar			
40	Razni delegati			
41	Gojko Petrović			

ISPRAVKA

U jučerašnjem Informativnom biltenu, broj 8. potkrale su se griješke: Predstavnik Centralnog filmskog studija »Košutnjak« je Nikola Subota, Festivalska zgrada.

Predstavnik »Vardar-filma« je Kosta Krpač, hotel »Lipa«.

»INFORMATIVNI BILTEN« izdaje Odjeljenje za štampu Festivala jugoslavenskog filma. — Odgovorni urednik Mauricij Peko — Festivalska palača, telefon 22-44 — Tisak: Tiskara »Otokar Keršovani«, Pula.